

Sanseveria

Zoals elke maand wandelde hij ook nu van het station naar de winkelstraat. Een stevig kwartier wandelen, als hij doorstapte. Wat hij doorgaans deed. Hij stapte een station vroeger af dan waar hij eigenlijk moest zijn. Op die manier verplichtte hij zichzelf elke keer tot wat fysieke beweging. Eens uitgestapt, wandelde hij langs de parallelweg van het spoor richting eindstation, Centraal Station. De spoorlijn lag op een verhoogde bedding waardoor deze als het ware een muur vormde tussen de binnenstad en wat er buiten lag. Halverwege zijn wandeling moest hij door een tunneltje dwars door die muur, dan linksaf, om het spoor verder te volgen. Het tunneltje was geen noodzaak. Hij kon ook langs de andere kant van de spoorlijn lopen. Maar lang geleden was die weg onderbroken geweest en toen had hij noodgedwongen het tunneltje genomen. Toen had hij aan de andere kant een nieuwe wereld ontdekt. Mooie gebouwen, een mooie spoorwegmuur met tientallen torentjes waartussen bogen gemetseld waren, die de bedding van het spoor ondersteunden. En geen tram met vervelend piepende wielen of bellen. De dag dat hij de Andere Kant had ontdekt, was een wonderbaarlijke dag geweest. Het regende die dag pijpenstelen. Het regende zo hard dat, toen hij eenmaal de tunnel was ingelopen, hij had opgemerkt hoe stil het er was. Geen roffelende regen meer die zijn paraplu teisterde. Maar helemaal bijzonder werd het toen hij aan de andere kant van de tunnel geen druppel water opmerkte. Zelfs de straten lagen er droog bij. De gebouwen baadden in een schriel waterzonnetje. Hij had achterom gekeken en had regen gezien die als een gordijn voor de tunnelopening hing. Zijn oude wereld. Nu betrad hij de Nieuwe Wereld. Sinds die dag liep hij altijd langs deze weg als hij naar de stad liep. Het had nooit meer zo hard geregend, maar toch bleef hij het gevoel hebben dat hij een oase betrad eens hij de andere kant van de tunnel bereikte. Een oase in de stad. Soms moet je al eens gehinderd worden om iets moois te ontdekken.

Zoals elke maand speelde hij zijn spel. Het was een zelfverzonnen spel dat aanvankelijk door zijn vader was bedacht. Hij had het spel als kind "Kleur je dag in" genoemd. Toen hij nog op de lagere school zat en hij elke ochtend met zijn vader naar school wandelde in het dorp waar ze woonden, speelden ze onderweg het spel. Het spel begon met het noemen van een kleur en een vorm, bijvoorbeeld: groen en rond. Daarna bestond de opdracht erin om zoveel mogelijk elementen langs de wandelweg op te merken die groen en rond waren, en dit om ter snelst. Groen en rond, of paars en vierkant, of geel en driehoekig, of om het even welke kleur en vorm die ze afspraken. Het is verrassend hoeveel dingen je kon vinden die beantwoordden aan de meest gekke kleur-vormcombinaties.

Nu speelde hij het spel alleen, één keer per maand, tijdens zijn wandeling langs de spoorlijn. Vorige maand was het de rode, lange dag. Hij ontdekte lange baksteenrode metselwerken in geelkleurige appartementsgebouwen. Hij had gezien hoe het lange fietspad bestond uit rode betontegels, hoe de smalle stijlen van een vergeten pompstation rood waren geschilderd. Café Stanny had een lange rode toonbank aan het raam waar je een bolleke of een koffie kon drinken, kijkend naar het verkeer. Stanny zelf had blijkbaar ook aandacht voor detail, want op die rode lange toonbank, stond een rode vaas met rode tulpen. Wat verder stond een rode Kitchenaid-keukenrobot met een lang rood lijf in een uitstalraam. Vandaag was het gewoon een gele dag. Hij was moe en wou het zich wat makkelijker maken. Al wat geel was, telde mee. Gele façades trokken zijn aandacht. Een filmster maakte in een bushokje reclame voor een frisdrank tegen een gele achtergrond. Hij vroeg zich af of het gele cellofaanpapiertje van een sneetje peperkoek, dat hij op de grond vond, wel telde. Morgen zou het immers wellicht weggewaaid zijn. Zelfs dat zag hij dus liggen.

Hij speelde zijn spel om zich op te warmen voor zijn werk. Door al zoekend te wandelen, kwam hij alerter op het werk aan, was hij aandachtiger voor die kleine dingen die het verschil maakten. Zijn werk, dat waren etalagepoppen. Hij maakte etalagepoppen op maat. Het was een vak, overgeleverd van vader op zoon. Zijn grootvader was er mee begonnen. Voor de Eerste Wereldoorlog. Zijn grootvader was timmerman van opleiding. Aanvankelijk maakte hij raam- en deurkozijnen en meubelen op maat. Winkels inrichten was vooral zijn werk. Winkels waren in die tijd nog gewoon plekken vooraan in het huis of achter in een schuurtje waar de winkelwaar werd uitgesteld. Een grote tafel en een kast volstonden om winkel te zijn. Van ramen en deurkozijnen evolueerde het snel naar allerlei soorten kasten, rekken en kapstokken. En van de houten kasten, rekken en kapstokken ging het toen naar etalagepoppen. De eerste pop was eigenlijk niet veel meer dan een kleeerhanger op een grote houten voet. Gemaakt op de draaibank van grootvader. Na verloop van tijd timmerde hij een blikken doos op die voet, om zo een lichaam voor te stellen. De kleeerhanger was de schouderpartij.

Grootvader leerde een meisje kennen, een naaister. Ze had ervaring met de draadfiguren paspoppen uit het naaiatelier. Ze werd zijn vrouw en verbeterde zijn etalagepoppen. Samen waren ze een hecht team. Zij maakte de stof en vulling waarmee de eerste bustes werden vorm gegeven. Grootvader draaide de houten poot waarop die buste moest gezet worden. Van benen, armen, laat staan hoofden, was toen nog geen sprake. Een paspop was een onthoofde romp op een mooie, houten gelakte poot. Toen al wist grootvader dat een verzorgde en mooie etalagepop deed verkopen. En zo overtuigde hij ook zijn klanten.

Zijn vader nam de zaak over en hoewel deze niet was opgeleid als timmerman, draaide ook hij aanvankelijk poten en timmerde bustes in elkaar. Jaar na jaar groeide de romp. Er kwamen heupen

bij, noodzakelijk om de modetrends van de jaren vijftig in de verf te zetten. De mensen wilden immers af van de uniformlook, die was voortgevloeid uit de Tweede Wereldoorlog. Ze grepen terug naar de stijl van voor de oorlogen, zij het in een modernere en iets vrijere jasje. De taille versmalde opnieuw en de hals werd steeds dieper uitgesneden. De gevolgen voor de paspop waren drastisch. De romp moest langer worden om die taille en die heupen te tonen. En ook de stoffering van de buste moest veranderen. Tot nu toe was die grauwwit en van katoen. Daarmee kon je echter geen sexy décolleté tonen. Borsten moesten op borsten lijken. En deze moesten mee evolueren met het tijdsbeeld. Vader had het allemaal meegemaakt. De zoektocht naar nieuwe materialen, de moeilijkheid om met houten armen en benen toch een levenslustig beeld neer te zetten, het waren de uitdagingen van zijn vader. De poppen mochten geen Pinokkio's worden.

En nu zette hij, als derde in rij, dus de familiezaak verder. Zijn vraagstukken en zijn werk lagen nu in een geheel ander vlak. Echt etalagepoppen maken deed hij allang niet meer. Het houtatelier dat zijn vader had uitgebouwd, werd jaren geleden reeds gesloten. Hij paste nu de poppen aan. Op maat voor de klant. Want een pop doet pas echt goed zijn werk als hij middels details het kledingstuk echt tot zijn recht laat komen. De heupen moeten een jurk wat tegenhouden terwijl billen en benen de stof net sierlijk moeten laten voorgaan. En elke soort stof heeft andere eigenschappen waarmee je ze kunt ophouden of laten doorhangen. Kledij is allang geen bescherming meer tegen de weersomstandigheden. Mode wordt gedefinieerd door de duizenden lagen van betekenis die het begrip heeft. Een bloes is allang veel meer dan elegant, praktisch of sportief. Ze is casual, tramp chic, outdoor, sporty, surf, arty, retro, gothic, hiphop, skater, vintage, retro vintage, western, sci-fi, gaga en ga zo maar door. Het komt er dus op aan om al die nuances te kunnen accentueren. Hij zorgde voor die nuancering. Met zijn kennis en ervaring van etalagepoppen. Omdat hij zich zo toespitste op deze niche en hij veel aandacht moest hebben voor details, oefende hij nog iedere keer zijn zintuigen. Kijken en nog eens kijken.

Zo kwam het dat hij had opgemerkt dat er langs zijn wandeltraject aan één woning overal sanseveria's stonden. Normaal wijzen die op de hoogbejaardheid van de bewoner achter het raam waar ze staan. Maar niet hier. Hier stonden heel nauwgezet drie sanseveria's per raam, iedere plant in een trendy limoengroene bloempot. Dat had hij opgemerkt. Niet op de groene ronde dag, maar wel op de lange gele. Lang en geel waren de randen aan elk blad van de sanseveria. Hij had ze gezien en hij was zelfs gestopt. Het was op een nakende lentedag geweest en hij moest de poppen van een winkel voorbereiden op dat hoopvolle nieuwe seizoen. Terwijl hij daar die planten stond te bestuderen, keek aan de andere kant van het raam een vrouw hem aan. Hij had haar wel gezien, maar wou en durfde dat niet te laten blijken. Hij was dan wel heel zijn leven omringd geweest met perfect gevormde bustes, borsten en billen, had ze in meer maten en gewichten betast dan de meest

ervaren casanova, als het op de echte aankwam, dan was hij zo immobiel als zijn poppen. Vreemd. Hij was elke dag bezig met het perfecte lijf, maar had eigenlijk nooit zelf zo'n lijf gevoeld. Hij was niet getrouwd en had geen vriendin. Ik heb er honderden, zei hij wel eens bij een glas. En ze spreken me nooit tegen.

De vrouw aan de andere kant van het raam vond het vreemd dat er een man zo lang naar haar sanseveria's stond te kijken. Ze had ze daar nochtans gezet om op te vallen. Je zet niet zomaar tien gelijke planten, in limoengroene bloempotten, netjes op een rij. Daar was over nagedacht. Hij keek even op. Ze knikte hem vanachter de groengele bladeren toe. Vanuit een professionele reflex zag hij haar bloes met daaronder de gepaste halsketting. Ze was perfect gekleed, zoals hij zijn poppen zou aankleden. Niet opzichtig, maar harmonieus. Haar kledij sloot zelfs aan bij haar gelaatstrekken, die heel naturel en eerlijk waren. Zo ook haar kledij, de keuze en de kleur van de stof. Zijn getraind arendsoog had het, door het struikgewas, allemaal gezien in één oogopslag.

Hij probeerde terug te knikken, maar net zoals het moeilijk gaat om te spreken als je lang je woorden wikt en weegt, lukte het hem ook maar half om zijn hoofd in beweging te krijgen. Hij twijfelde of ze nu wel zou gezien hebben dat hij haar begroeting had beantwoord. 's Avonds passeerde hij opnieuw langs de rij sanseveria's maar het licht was uit en de vrouw was weg.

Tien maal was hij tot vandaag voorbij de sanseveria's gewandeld. Twintig keer om juist te zijn. Een keer op de heenweg en een keer op de terugweg. De vrouw had hij nog enkele keren gezien. Soms liep ze argeloos ergens in de ruimte die achter het raam en achter de sanseveria's lag. Soms stond ze met een stapeltje papieren in de hand als het ware in haar eigen etalage naar buiten te kijken. Een enkele keer zag ze hem ook maar ze leek zich niet te herinneren dat ze hem ooit had begroet. Hij herinnerde zich van elke observatie de kleur van haar bloes, truitje of topje. Broeken of rokken zag hij nooit. Hij zei wel eens dat hij een halve vrouw kende. Waarop zijn gesprekspartners vaak zeiden dat je vrouwen altijd maar half kon kennen. Maar hij doelde op die vrouw van de sanseveria's waarvan hij eigenlijk alleen maar de romp en het hoofd zag. Zoals bij de etalagepoppen van zijn grootvader. We kijken allemaal door een venster dat te klein is voor de werkelijkheid, dacht hij soms.

Vandaag, bij zijn eenentwintigste passage aan het sanseveria-woud, veranderde dit alles. De deur stond open en de vrouw stond buiten. Van kop tot teen. Ze bleek kleiner dan hij had gedacht. De vloer in het huis lag iets hoger dan het niveau van de straat, waardoor hij eigenlijk al die tijd naar een vrouw op een podium had gekeken. En zoals ook vaak het geval is met acteurs of andere artiesten, als je ze in het echt ziet, zijn ze doorgaans kleiner dan op de bühne.

Hij zag haar al toen hij net de tunnel uitdraaide. Onwillekeurig vertraagde zijn tred. Hij aarzelde of hij deze confrontatie wel aandurfde. De vrouw keek op en herkende haar voorbijganger.

“Goeiemorgen”, zei ze. De stem klonk wel zoals hij had gedacht.

“Goeiemorgen”, zei hij en hield halt. Hij zag te laat dat ze niet meteen had verwacht dat hij zou stoppen om een praatje te maken want ze was ondertussen terug naar binnen aan het gaan.

“Mooie sanseveria’s” hoorde hij zichzelf zeggen tegen een deur die dichtsloeg. Mooie sanseveria’s ... de waarheid had nog nooit zo idioot geklonken. Hij kon zichzelf wel voor het hoofd slaan. Dit waren zijn eerste woorden ter kennismaking geweest. Mooie sanseveria’s ... Ze was weg.

Toen de deur achter haar dicht klikte, verscheen er een glimlach op haar gezicht.

Die avond bleef het licht in de kamer achter de limoengroene potten branden. Met onregelmatige regelmaat passeerde de vrouw voor haar raam. Tot ze zijn gestalte ontwaarde langs de bogen van de spoorwegmuur. Ze ging opnieuw in haar portaal staan. Hij kwam naderbij.

“Waarom vind je ze mooi?” riep ze hem toe.

“Pardon?”, vroeg hij.

“Mijn sanseveria’s... waarom vind je ze mooi?”

Hij stopte, aarzelde even en stak dan toch de straat over. Geheel tegen haar verwachting in had hij een zowel mooie alsook sluitende verklaring. Hoe hij gemerkt had dat alle potten zorgvuldig waren opgesteld voor de ramen. De potten, zo gedraaid dat de compositie die de natuur met de bladeren had gecreëerd, steeds in harmonie was met de potten ernaast. Een pot met eerder opvallende bladeren stond complementair naast één met een gotisch karakter. Alleen die ene pot aan het tweede raam, daar was iets mis mee. Een blad van de sanseveriaplant stond helemaal naar onderen gekruld. Dat had zij niet gezien, maar hij als etalagekijker wel. De klant ziet een etalage immers vanuit een heel ander perspectief dan de winkelbedienden.

Ze was verbouwereerd van zo’n overdadig antwoord.

“Hoe weet jij dit allemaal?”, vroeg ze hem met de verbazing die je uit de mond van een kind, dat naar de alwetende vader luistert, wel eens hoort.

Hij vertelde dat hij een uitzonderlijk oog voor detail had, als gevolg van zijn job, etalagepoppen. Hij zweeg bewust over zijn kleurenspeletje.

Ze herkende zichzelf in zijn observatievermogen, zijn aanvoelen van beeldende harmonie. Ze glimlachte. Of hij geen koffie wou, een Nespresso? What else?

Voor het eerst zag hij de sanseveria's vanuit het binnenperspectief. En net zoals met zijn etalagepoppen, waren ook de planten minder mooi, gezien vanaf de binnenkant. Maar ook zoals bij etalagepoppen deed het er eigenlijk niet toe, eens de klant binnen was. De pop dient om de klant aan te trekken. Niet naar binnen te lokken, want dat betekende eerder dat je je pop niet aankleedt in overeenstemming met de beschikbare collectie. Een pop moet eerlijk zijn. Mooi, uiteraard, maar om inspirerend te zijn, niet om de werkelijkheid geweld aan te doen, maar ze wel op een fijne manier voorstellend. Dat was de eerste regel van zijn grootvader. Eens de klant binnen, dan is het aan de echte winkelbediende om hem verder te helpen. Dat was de tweede regel die hij altijd van zijn grootvader had onthouden: etalagepoppen zijn etalagepoppen en mensen zijn mensen. Let op dat je ze niet verwart. Het klonk, toen, in de oren van een achttienjarige, idioot. Hoe zou je nu een pop met een mens kunnen verwarren? Het antwoord had hij ondertussen gevonden tijdens zijn lange poppen carrière.

Eén koffie werd twee koffies en nog één. Niet allemaal diezelfde avond, maar telkens hij in de buurt was. Altijd op het einde van de dag, nooit 's ochtends. Een Nespresso vergezeld van een intense discussie over vorm, kleur, detail, collectie en sanseveria's.

Einde.